

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 257/05-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránya vo veci sťažnosti J. B., bytom K., a Z. B., bytom K., toho času K., zastúpených advokátom JUDr. R. K., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1206/01 na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1206/01 **p o r u š i l** základné právo J. B. a Z. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1206/01 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priedahov.

3. J. B. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Z. B. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Košice II **j e p o v i n n ý** zaplatiť náhradu trov konania J. B. a Z. B. v sume 10 238 Sk (slovom desaťtisíc dvestotridsaťosem slovenských korún) ich právnomu zástupcovi JUDr. R. K., K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažnosti J. B. a Z. B. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 257/05-13 z 28. septembra 2005 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť (z 12. júla 2005) J. B., bytom K., a Z. B., bytom K., toho času K. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1206/01.

Vo svojej sťažnosti sťažovatelia prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu uviedli, že sa žalobou z 26. septembra 2001 domáhajú na okresnom súde určenia práva nájmu k bytu. Konanie, v ktorom na strane žalovaných v súčasnosti vystupujú Á. B., bytom K. (ďalej aj „žalovaný v I. rade“), K., š. p. „v likvidácii“, K. (ďalej aj „žalovaný v II. rade“), J. N., K. (ďalej aj „žalovaný v III. rade“), M. K., K. (ďalej aj „žalovaný v IV. rade“), a Z. K., K. (ďalej aj „žalovaná v V. rade“), je vedené pod sp. zn. 12 C 1206/01.

Podaním z 8. júla 2002 (doručeným okresnému súdu 5. augusta 2002) navrhli sťažovatelia pripustenie zmeny žaloby a žiadali vydanie predbežného opatrenia, ktorým by okresný súd dočasne upravil pomery účastníkov konania tak, že by žalovaným v IV. rade a v V. rade uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek dispozičného úkonu s bytom, ktorého sa týkal predmet sporu, ak by jeho výsledkom malo byť scudzenie, prenajatie, vypožičanie či iné zaťaženie uvedeného bytu, ako aj povinnosť umožniť sťažovateľovi v I. rade nerušené užívanie bytu do právoplatného rozhodnutia vo veci. Pretože okresný súd zostával vo veci návrhu na vydanie predbežného opatrenia nečinný, žiadali sťažovatelia podaním z 11. septembra 2002 o informáciu, aké skutočnosti bránia okresnému súdu o tomto návrhu rozhodnúť, a následne, keďže zo strany zákonného sudcu nedostali žiadnu odpoveď, podali sťažnosť na prieťahy v označenom konaní do rúk predsedu okresného súdu (podaním zo 4. novembra 2002). Predseda okresného súdu uznal vo svojej odpovedi z 21. novembra 2002 (sp. zn. Spr. 23138/02), že sťažnosť je dôvodná. Okresný súd následne uznesením z 20. decembra 2002 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol, na základe sťažovateľmi podaného odvolania však odvolací súd jeho rozhodnutie zrušil a vec mu 9. februára 2004 vrátil na ďalšie konanie (uznesením sp. zn. 15 Co 261/03 z 18. decembra 2003). Od vrátenia spisu je však okresný súd ohľadne návrhu na vydanie predbežného opatrenia bezdôvodne nečinný.

Okresný súd je nečinný (resp. postupuje v konaní zdlhavo a neefektívne), aj pokiaľ ide o rozhodovanie v merite veci. Svedčí o tom skutočnosť, že o návrhu sťažovateľov na pripustenie zmeny žaloby z 8. júla 2002 rozhodol až 27. apríla 2005 (takmer po troch rokoch). O veci samej nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté napriek tomu, že konanie, v ktorom ide sťažovateľom o zabezpečenie ich bytových potrieb, trvalo ku dňu podania

sťažnosti ústavnému súdu takmer štyri roky. Sťažovatelia pritom opätovne podali sťažnosť týkajúcu sa zbytočných prietahov v označenom konaní predsedovi okresného súdu 1. júna 2005 (podaním z 30. mája 2005).

Na základe tejto argumentácie sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, nečinnosťou Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn.: 12 C 1206/2001 porušené bolo.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Košice II, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 12 C 1206/2001 bezodkladne konal.

Ústavný súd SR sťažovateľovi v 1. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 40.000,- Sk a sťažovateľovi v 2. rade primerané finančné zadosťučinenie vo výške 40.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice II je povinný nahradiť sťažovateľom trovy tohto konania do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

V podaní z 28. októbra 2005 doručenom ústavnému súdu 2. novembra 2005 sťažovatelia prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu oznámili, že súhlasia s upustením od konania verejného ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti v merite vecí. Zároveň vyčíslili výšku požadovanej náhrady trov konania pred ústavným súdom sumou 12 328 Sk.

Okresný súd sa prostredníctvom svojho predsedu na základe výzvy ústavného súdu z 24. októbra 2005 vyjadril k sťažnosti sťažovateľov podaním sp. zn. Spr. 1270/05 z 2. novembra 2005, v ktorom uviedol:

„(...) Je pravdou, že návrh v danej veci bol podaný na tunajšom súde dňa 8. 10. 2001 a súdny poplatok bol zaplatený na základe výzvy súdu dňa 14. 11. 2001. Dňa 29. 11. 2001 bol návrh doručovaný na vyjadrenie žalovaným.

Dňa 8. 1. 2002 bol predmetný spis opatrením predsedu súdu presunutý podľa § 2 ods. 2 Spravovacieho poriadku do súdneho oddelenia sudcu JUDr. P. K., keďže pôvodne konajúci zákonný sudca prestal vykonávať funkciu sudcu na tunajšom súde.

Následne dňa 17. 1. 2002 bol návrh zasielaný opätovne tým žalovaným, u ktorých predchádzajúce doručovanie bolo bez pozitívneho výsledku.

Dňa 13. 2. 2002 bolo vyjadrenie žalovaného v 1. rade doručované žalobcom prostredníctvom ich právneho zástupcu.

Dňa 23. 5. 2002 bol žalobcami podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia. Spolu s podaním tohto návrhu si žalobcovia nesplnili svoju poplatkovú povinnosť, preto boli na jej splnenie vyzvaní výzvou zo dňa 5. 6. 2002.

Súdny poplatok bol zaplatený 17. 6. 2002. Zrejme chybou príslušnej kancelárie bol doklad o zaplatení poplatku založený do spisu oneskorene, preto konajúci sudca konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia dňa 21. 6. 2002 pre nezaplatenie poplatku zastavil. Proti tomuto zastavujúcemu uzneseniu podali žalobcovia dňa 10. 7. 2002 odvolanie a dňa 5. 8. 2002 podali návrh na zmenu návrhu na začatie konania.

Dňa 20. 12. 2002 bolo o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodnuté. Proti uvedenému uzneseniu bolo 10. 1. 2003 podané odvolanie. Keďže doručovanie uznesenia o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia žalovanému v 1. rade bolo bez pozitívneho výsledku, bolo opakované v dňoch 10. 2. 2003, 14. 5. 2003, 30. 7. 2003 a 17. 10. 2003.

Dňa 20. 11. 2003 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach, ktorý ho vrátil dňa 9. 2. 2004 s rozhodnutím, ktorým bolo uznesenie tunajšieho súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Uznesením zo dňa 18. 6. 2004 došlo k pripusteniu vstupu do konania ďalších účastníkov na strane žalovaných. Následne bola zisťovaná adresa trvalého pobytu žalovaného v 1. rade.

Dňa 27. 4. 2005 bolo rozhodnuté o žalobcami navrhnutej zmene návrhu.

Dňa 25. 7. 2005 bol určený termín pojednávania na deň 20. 9. 2005. Uvedeného pojednávania sa nezúčastnil ani jeden zo sťažovateľov a ich právny zástupca požiadal o odročenie tohto pojednávania. Neúčast' sťažovateľa v 1. rade ospravedlnil pritom jeho právny zástupca pracovnými dôvodmi a neúčast' sťažovateľky v 2. rade zdravotnými dôvodmi. Opodstatnenosť uvedených dôvodov nijako nepreukázal.

Vzhľadom na vyššie uvedení chronológiu vo veci vykonaných úkonov je nutné pripustiť, že k prieťahom v konaní zo strany súdu došlo. Zároveň poukazujem na skutočnosť, že odročenie pojednávania dňa 20. 9. 2005 zapríčinili výlučne sťažovatelia, ktorých právny zástupca požiadal o jeho odročenie bez preukázania akýchkoľvek relevantných dôvodov a v čase po podaní ústavnej sťažnosti, v ktorej poukazuje práve na prieťahy v danom konaní.

Pri rozhodovaní ústavného súdu preto žiadam o zohľadnenie mnou konštatovanej skutočnosti.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho. (...)

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Obsah súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 1206/01, ktorý si ústavný súd v súvislosti s prerokovaním sťažnosti vyžiadaval, potvrdzuje priebeh konania opísaný predsedom okresného súdu v jeho vyjadrení sp. zn. Spr. 1270/05 z 2. novembra 2005. Nad rámec ním uvádzaných skutočností ústavný súd z predloženého spisu zistil:

Sťažovateľka Z. B. doručila 6. mája 2002 okresnému súdu svoje podanie (na č. l. 47a súdneho spisu), v ktorom uviedla: „Ja dole podpísaná navrhovateľka v 2. rade beriem svoj návrh zo dňa 8. 10. 2001 vo veci určenia nájmu k bytu späť a žiadam konanie proti

odporcovi v 1. až 3. rade zastaviť. (...) Týmto Vám oznamujem, že som odvolala plnomocenstvo udelené JUDr. K.“

Návrh na vydanie predbežného opatrenia doručený okresnému súdu 23. mája 2005, ako aj odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 1206/01-71 z 21. júna 2002 o zastavení konania o návrhu na vydanie predbežného opatrenia pre nezaplatenie súdneho poplatku boli podané iba v mene J. B.

Právny zástupca podal 5. augusta 2002 na okresnom súde návrh na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania, návrh na pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných, ako aj nový návrh na vydanie predbežného opatrenia v mene oboch sťažovateľov.

Okresný súd vyzval 19. novembra 2002 žalovaných, aby sa vyjadrili k späťvzatiu žaloby Z. B.

Uznesenie č. k. 12 C 1206/01-85 z 20. decembra 2002 o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia doručoval okresný súd žalovanému v I. rade prvýkrát na adresu uvedenú v žalobe. Po vrátení zásielky 10. januára 2003 vykonal opakované pokusy o doručenie 13. februára 2003, 14. mája 2003, 30. júla 2003 a 17. októbra 2003 na adresu, z ktorej sa žalovaný v I. rade podľa zhodných tvrdení účastníkov konania odsťahoval ešte pred podaním žaloby, pričom byt na uvedenej adrese previedol na tretie osoby.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorému bol spis predložený 20. novembra 2003, uznesením č. k. 15 Co 261/03-108 z 18. decembra 2003 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 1206/01-85 z 20. decembra 2002 o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia z dôvodu, že ide o rozhodnutie „... nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov...“, s tým, že procesný stav v predmetnom konaní vyžaduje „... rozhodnúť najprv o návrhoch žalobcov podľa ich podania na č. l. 76 – 78 ako aj o návrhu žalobkyne v 2. rade o späťvzatií žaloby...“

Po vrátení spisu okresnému súdu 9. februára 2004 tento doručoval uznesenie krajského súdu z 18. decembra 2003 účastníkom konania 31. marca 2004.

Po rozhodnutí o pripustení vstupu do konania žalovaných v IV. rade a v V. rade na strane odporcov uznesením č. k. 12 C 1206/01-117 z 18. júna 2004 zisťoval okresný súd žiadosťou z 25. júna 2004 adresovanou Registru obyvateľov Slovenskej republiky miesto pobytu sťažovateľky Z. B. (v konaní pred okresným súdom žalobkyne v II. rade) a žalovaného v I. rade, pretože sa im rozhodnutie z 18. júna 2004 nepodarilo doručiť. Odpoveď bola okresnému súdu doručená 9. júla 2004.

Právny zástupca žalobcov (sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom) oznámil okresnému súdu podaním doručeným 21. júla 2004 ich aktuálne adresy. Podaním doručeným okresnému súdu 31. augusta 2004 oznámil taktiež adresu, na ktorej sa zdržiaval žalovaný v I. rade.

Podaním z 3. septembra 2004 doručeným 9. septembra 2004 právny zástupca žalobcov v mene Z. B. žiadal, aby „... späťvzatie návrhu na začatie konania považoval za bezpredmetné, nakoľko opätovne udelila plnomocenstvo JUDr. R. K. na zastupovanie v tomto konaní“. V prílohe tohto podania predložil plnomocenstvo udelené mu Z. B. 25. augusta 2004. Okresný súd doručoval toto podanie žalovaným, resp. ich právnym zástupcom koncom septembra 2004 a v októbri 2004.

Uznesením č. k. 12 C 1206/2001-138 z 27. apríla 2005 rozhodol okresný súd o pripustení zmeny žalobného návrhu navrhnutej žalobcami 5. augusta 2002. Rozhodnutie bolo vypravené 2. mája 2005. Zákonný sudca nariadil 25. júla 2005 vo veci pojednávanie na 20. september 2005. Pojednávanie bolo odročené na 15. november 2005 pre neprítomnosť žalobcov (sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom). Dôvod ich neprítomnosti uviedol právny zástupca všeobecne (pracovná zaneprázdnenosť, zdravotné problémy) bez predloženia akéhokoľvek dôkazu.

Pojednávanie nariadené na 15. november 2005 bolo opäť odročené (na 10. január 2006) tentokrát pre neprítomnosť žalovaných v I. rade, v III. rade a v V. rade, ako aj pre neprítomnosť ich právneho zástupcu.

III.

3.1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).“

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a podľa spôsobu, akým v konaní postupoval súd (obdobne napr. III. ÚS 175/04, III. ÚS 229/04).

3.2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o určenie práva nájmu s'azovateľov k bytu, ktorou sa zároveň domáhajú určenia neplatnosti viacerých právnych úkonov – zmlúv o prevode vlastníckeho práva k predmetnému bytu zo žalovaného v II. rade postupne na žalovaného v I. rade, na žalovaného v III. rade a neskôr na žalovaných v IV. rade a v V. rade. Napriek uvedenému prípadná skutková alebo právna

zložitost' veci nemohla mať v danom prípade vplyv na doterajšiu dĺžku predmetného konania, pretože okresný súd dosiaľ vec meritórne neprerokovával.

Predmet označeného konania sa týka zabezpečenia bytových potrieb sťažovateľov, teda otázky, pri ktorej je účinnosť a efektívnosť súdnej ochrany spojená s jej poskytnutím v primeranej dobe, teda s rýchlosťou a plynulosťou postupu súdu v prejednávanej veci.

Namietanú existenciu zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní preto ústavný súd skúmal s prihliadnutím na túto skutočnosť zohľadňujúc aj stav uvedeného konania a charakter úkonov vykonaných vo veci v čase podania ústavnej sťažnosti.

3.3. Pri posúdení správania účastníkov súdneho konania prihliada ústavný súd na ustanovenie § 101 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého vyplýva pre účastníka konania procesná povinnosť prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania, poskytnutím náležitej súčinnosti súdu v záujme zabezpečenia jeho plynulého postupu. V sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za podanie kvalifikovaného návrhu na začatie konania, predkladanie dôkazov a včasnú realizáciu iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (obdobne napr. IV. ÚS 381/04, III. ÚS 347/04).

Sťažovatelia prispeli k predĺženiu posudzovaného konania svojou neúčastou na pojednávaní nariadenom na 20. september 2005, ktoré bolo z uvedeného dôvodu odročené bez prejednávania veci. Dôvody ich neprítomnosti uviedol právny zástupca všeobecne bez predloženia dôkazov o ich opodstatnenosti.

Sťažovateľka Z. B. v podaní doručenom okresnému súdu 6. mája 2002 uviedla, že berie žalobu späť. Zároveň oznámila vypovedanie splnomocnenia svojmu právnomu zástupcovi. Ten napriek uvedenému podal 5. augusta 2002 návrh na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania a na pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných, ako aj nový návrh na vydanie predbežného opatrenia v mene oboch sťažovateľov. Okresný súd sa podaním sťažovateľky Z. B. musel zaoberať, preto

19. novembra 2002 vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k späťvzatiu žaloby. Podaním doručeným okresnému súdu 9. septembra 2004 však sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu vzala späť svoj procesný návrh zo 6. mája 2002 a predložila nové plnomocenstvo udelené advokátovi.

Postup sťažovateľov a ich právneho zástupcu bol teda v určitých fázach konania vzájomne protirečivý a vyvolal potrebu ďalších procesných úkonov, čím prispel k predĺženiu doby posudzovaného konania.

Na druhej strane ústavný súd stabilne judikuje, že skutočnosti na strane účastníkov majúce vplyv na predĺženie doby konania samy osebe nevyklučujú zodpovednosť súdu za zbytočné prietahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. III. ÚS 193/03, III. ÚS 111/04, III. ÚS 338/04).

3.4. Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných prietahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že v období od 20. decembra 2002 do 20. novembra 2003 (približne jedenásť mesiacov) postup okresného súdu nesmeroval efektívne a plynulo k odstráneniu právnej neistoty účastníkov predmetného konania.

Uznesením č. k. 12 C 1206/01-85 z 20. decembra 2002 rozhodol okresný súd o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Proti tomuto uzneseniu bolo 10. januára 2003 podané odvolanie. Krajskému súdu bol spis predložený 20. novembra 2003. Krajský súd uznesením č. k. 15 Co 261/03-108 z 18. decembra 2003 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 1206/01-85 z 20. decembra 2002.

V konaní podľa čl. 127 ústavy týkajúcom sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd spravidla neposudzuje rozhodnutia všeobecného súdu vydané v napádanom konaní. V danom prípade

však bolo uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 1206/01-85 z 20. decembra 2002 zrušené ako nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, pričom odvolací súd zároveň upozornil, že procesná situácia v danom konaní vyžadovala najprv rozhodnutie o iných procesných návrhoch sťažovateľov. Postup okresného súdu v súvislosti s vydaním označeného rozhodnutia preto nemožno hodnotiť ako efektívne a plynulo smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.

Po vrátení zásielky 10. januára 2003 vykonal okresný súd opakované pokusy o doručenie uznesenia z 20. decembra 2002 žalovanému v I. rade, a to v dňoch 13. februára 2003, 14. mája 2003, 30. júla 2003 a 17. októbra 2003. Okresný súd sa však v tomto období nepokúsil zistiť miesto pobytu žalovaného v I. rade. Rozhodnutie opakovane doručoval na tú istú adresu, pričom išlo o adresu bytu, určenie práva nájmu ku ktorému bolo predmetom sporu, z ktorého sa žalovaný v I. rade podľa zhodných tvrdení účastníkov konania odsťahoval ešte pred podaním žaloby, pričom tento byt previedol na tretie osoby. Ústavný súd preto označené procesné úkony súdu hodnotil iba ako formálne a jeho postup v období od 10. januára 2003 do 20. novembra 2003, keď bol spis predložený krajskému súdu, ako neefektívny.

Postup okresného súdu nesmeroval efektívne a plynulo k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci ani v období od novembra 2004, po doručení podania právneho zástupcu sťažovateľov z 3. septembra 2004 žalovaným, resp. ich právnym zástupcom, do 27. apríla 2005, keď okresný súd uznesením č. k. 12 C 1206/2001-138 rozhodol o pripustení zmeny žalobného návrhu navrhnutej žalobcami 5. augusta 2002. V uvedenom období (približne šesť mesiacov) nerealizoval okresný súd v predmetnom konaní efektívne procesné úkony. Zisťovanie pobytu žalovaného v I. rade 17. decembra 2004 nepovažoval ústavný súd za efektívny procesný úkon, keďže okresnému súdu bola táto adresa oznámená právnym zástupcom sťažovateľov už 31. augusta 2004 a žalovaný prevzal na tejto adrese zásielku okresného súdu 28. septembra 2004.

Ústavný súd dospel k záveru, že uvedené obdobia neefektívnej činnosti okresného súdu (spolu sedemnášť mesiacov) je potrebné kvalifikovať ako obdobia, v ktorých dochádzalo zavinením okresného súdu k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní.

V dôsledku uvedených zbytočných priet'ahov v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

3.5. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. S'ťažovatelia sa svojou s'ťažnosťou takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhali.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zo strany okresného súdu, prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu posudzovaného konania konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

3.6. S'ťažovatelia vo svojej s'ťažnosti žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 40 000 Sk pre každého z nich z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli v dôsledku neprimeranej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základných práv s'ťažovateľov, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto

porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal im ústavný súd primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať každému zo sťažovateľov 15 000 Sk (body 3 a 4 výrokovej časti nálezu). Táto suma zohľadňuje charakter zbytočných priet'ahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľov spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadost'učinenie nevyhovel (bod 6 výrokovej časti nálezu).

Pri posúdení intenzity nemajetkovej ujmy sťažovateľov zohľadňoval ústavný súd okrem predmetu a dĺžky posudzovaného konania aj rozsah zistených zbytočných priet'ahov (sedemnášť mesiacov) a taktiež skutočnosť, že sťažovatelia prispeli k predĺženiu celkovej doby prerokovania predmetnej veci svojím postupom v konaní, ktorý nebol vždy zlučiteľný so zmyslom a účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, porušenie ktorého namietajú pred ústavným súdom.

3.7. Sťažovatelia žiadali prostredníctvom svojho právneho zástupcu priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 12 328 Sk (za dva úkony právnej služby realizované v roku 2005 pre dvoch klientov).

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľov vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 a 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je

nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľov za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 pre dvoch klientov (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť z 12. júla 2005), teda $[2 \times 2 \times (2\,501 \text{ Sk} - 20\%) + 2 \times 2 \times 150 \text{ Sk}] + 19\% \text{ DPH}$, t. j. spolu vo výške 10 238 Sk (bod 5 výrokovej časti nálezu).

Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie náhrady trov konania nevyhovel (bod 6 výrokovej časti nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2005